

Giải thuật ArcX4-iODT cho phân lớp dữ liệu gen

TS. Đỗ Thanh Nghị

Khoa CNTT-TT, ĐH. Cần Thơ

Số 1 Lý Tự Trọng, Ninh Kiều, Cần Thơ

Email: dtngghi@cit.ctu.edu.vn

Site: <http://www.cit.ctu.edu.vn/~dtngghi>

Ngày 12 tháng 8 năm 2011

Nội dung

Giới thiệu

Giải thuật ArcX4-iODT

Kết quả thực nghiệm

Kết luận, hướng phát triển

Top 10 vấn đề khó của khai mỏ dữ liệu (Yang & Wu, 06)

Phân lớp dữ liệu số chiều lớn

- ▶ dữ liệu hoàn toàn dễ tách biệt
- ▶ có nhiều lựa chọn mô hình
- ▶ mô hình tốt: dự báo tốt trong tương lai (tập kiểm tra)

Phân lớp dữ liệu gien

- ▶ số phần tử rất ít: vài chục hoặc vài trăm
- ▶ số thuộc tính (chiều) rất lớn: hàng ngàn đến hàng chục ngàn
- ▶ mô hình học thường cho độ chính xác 100% trong tập học
- ▶ nhưng dự báo tập kiểm tra không tốt

ArcX4-iODT cho phân lớp dữ liệu gen

Giải thuật ArcX4-iODT

- ▶ Rừng cây ngẫu nhiên xiên phân (Do et al., 09)
- ▶ phân hoạch đơn thuộc tính $\Rightarrow$ phân hoạch đa thuộc tính
- ▶ xử lý tốt dữ liệu có số chiều lớn
- ▶ điều khiển độ phức tạp của mô hình ArcX4-iODT
- ▶ mô hình mạnh với nhiễu
- ▶ kết quả thực nghiệm trên dữ liệu gen (Jinyan & Huiqing, 02)
- ▶ ArcX4-iODT tốt hơn rừng ngẫu nhiên RF-C4.5 (Breiman, 01), (Quinlan, 93) và máy học véc-tơ hỗ trợ SVM (Vapnik, 95)

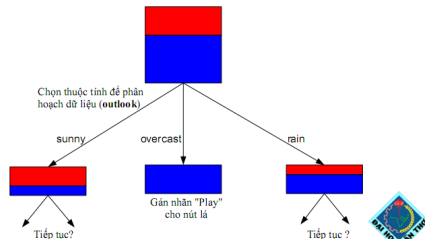

Cây quyết định C4.5 (Quinlan, 93), CART (Breiman, 84)

Giải thuật học

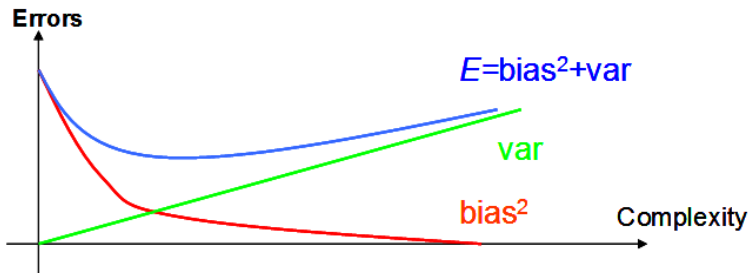
- ▶ xây dựng cây: **hàm phân hoạch**
- ▶ cắt nhánh: tránh học vệt

outlook	temp.	hum.	windy	Play, Don't Play
sunny	85	85	false	Don't Play
sunny	80	90	true	Don't Play
overcast	83	78	false	Play
rain	70	96	false	Play
rain	68	80	false	Play
rain	65	70	true	Don't Play
...	...	...	...	...
...	...	...	...	...

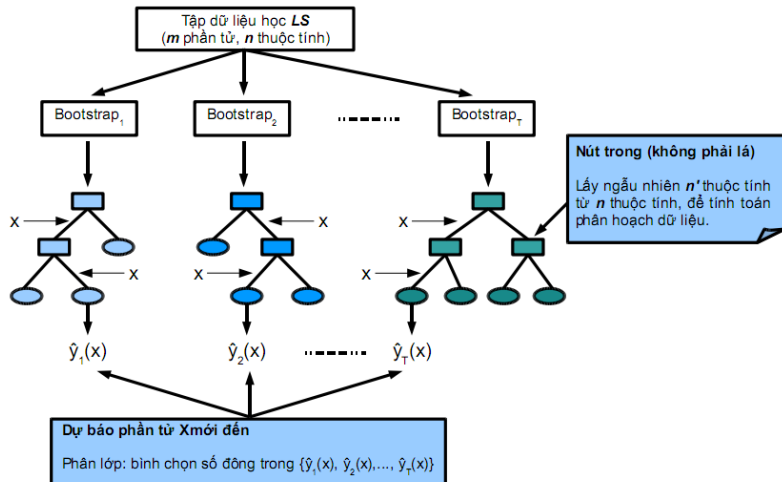

Phân tích hiệu quả của giải thuật học (Breiman, 1996)

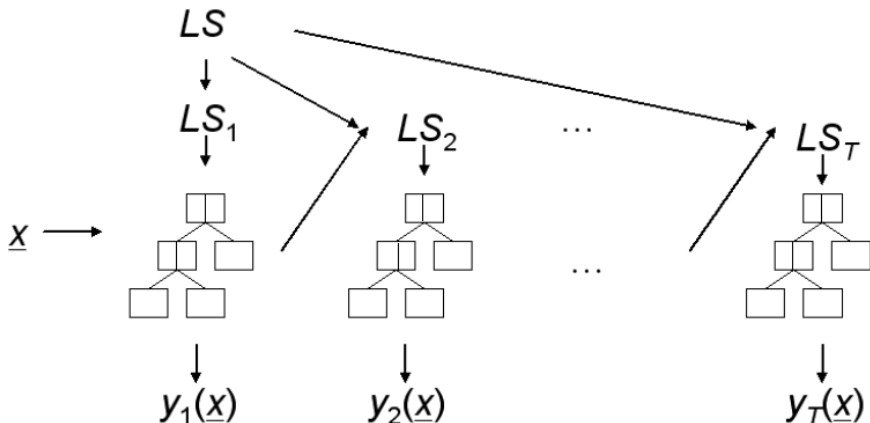
Lỗi của giải thuật học: $error = bias^2 + variance$

Bagging (Breiman, 96), Random forests (Breiman, 01) : giảm variance

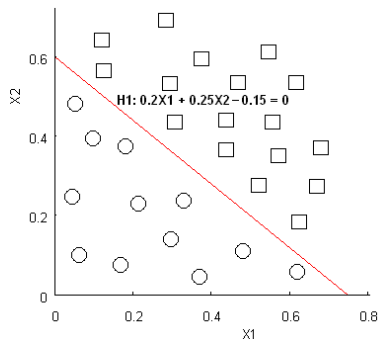
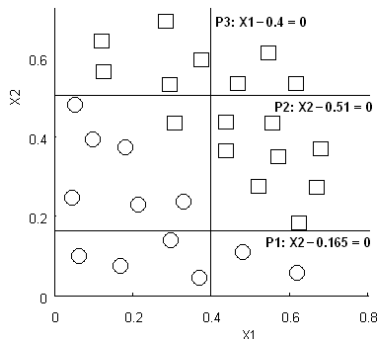

ArcX4 (Breiman, 97), AdaBoost (Freund & Schapire, 95) : giảm bias

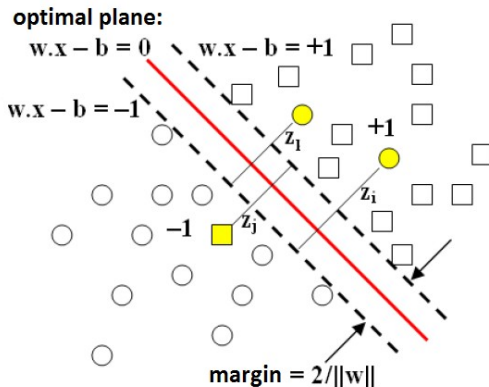
Cây ngẫu nhiên xiên phân (ODT)

Kết hợp nhiều chiều xử lý dữ liệu có số chiều lớn, phụ thuộc

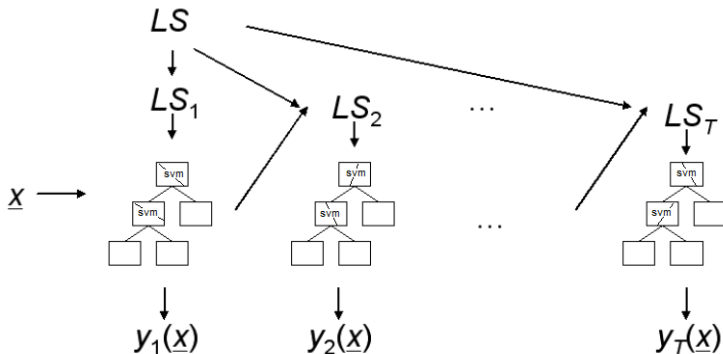

ODT: siêu phẳng phân hoạch tối ưu

Máy học véc-tơ hỗ trợ - SVM

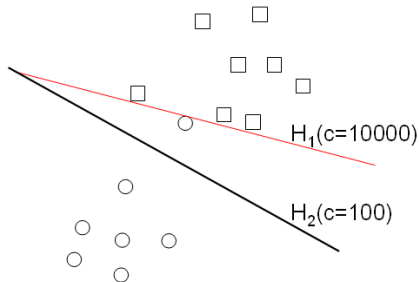
Giải thuật ArcX4-iODT

Giải thuật ArcX4-iODT

Điều khiển độ phức tạp

- ▶ giới hạn độ sâu cây, sử dụng tham số điều chỉnh lề của SVM
- ▶ hiệu quả: xử lý dữ liệu số chiều lớn, khả năng chịu đựng nhiễu

Thực nghiệm trên 10 tập dữ liệu gen

Lấy từ Bio-medical Dataset Repository (Jinyan & Huiqing, 02)

- ▶ số phần tử ít, số chiều lớn

ID	Ensemble	#ind	#dim	Classes	Validation
1	Colon Tumor	62	2000	tumor, normal	loo
2	ALL-AML-Leukemia	72	7129	ALL, AML	trn-tst
3	Breast Cancer	97	24481	relapse, non-relapse	trn-tst
4	Prostate Cancer	136	12600	cancer, normal	trn-tst
5	Lung Cancer BrighamWomen Hospital	181	12533	cancer, normal	trn-tst
6	Central Nervous System	60	7129	positive, negative	loo
7	Diffuse Large B-Cell Lymphoma	47	4026	germinal, activated	loo
8	*Subtypes of Acute Lymphoblastic (Hyperdip)	327	12558	Hyperdip, rest	trn-tst
9	*Subtypes of Acute Lymphoblastic (TEL-AML1)	327	12558	TEL-AML1, rest	trn-tst
10	*Subtypes of Acute Lymphoblastic (Others)	327	12558	Others, diagnostic groups	trn-tst

Chuẩn bị chương trình

Chương trình dùng cho thực nghiệm

- ▶ giải thuật ArcX4-iODT: C/C++, ATLAS/LAPACK
- ▶ sử dụng chương trình RF-C4.5 từ (Do et al., 08)
- ▶ máy học véc-tơ hỗ trợ SVM: LibSVM (Chang & Lin, 01)

Tiêu chí đánh giá

Bảng: Confusion matrix

		Prediction	
		positive	negative
True class	positive	tp	fn
	negative	fp	tn

Recall, Precision, F1, Accuracy

- ▶ $Recall = \frac{tp}{tp+fn} = \frac{tp}{pos}$
- ▶ $Precision = \frac{tp}{tp+fp}$
- ▶ $F1 = \frac{2 \times prec \times rec}{prec+rec}$
- ▶ $Accuracy = \frac{tp+tn}{tp+fn+tn+fp} = \frac{tp+tn}{pos+neg}$

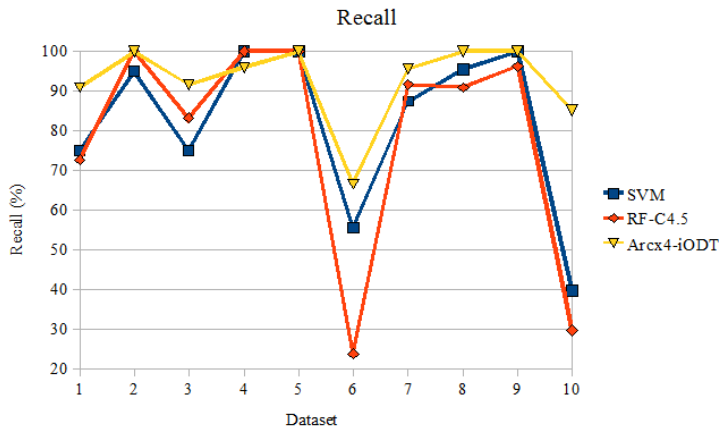

Kết quả phân lớp của LibSVM, RF-C4.5 và ArcX4-iODT

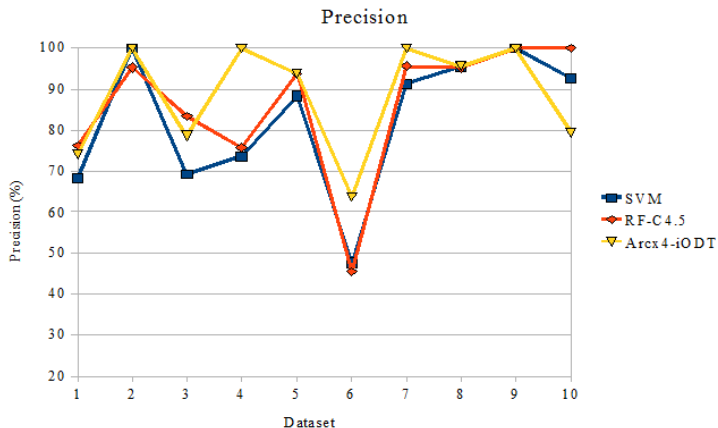
ID	Precision			Recall			F1-measure		
	Lib-SVM	RF-C4.5	Arcx4-iODT	Lib-SVM	RF-C4.5	Arcx4-iODT	Lib-SVM	RF-C4.5	Arcx4-iODT
1	68.18	76.19	74,07	75.00	72.73	90,91	71.43	74.42	81,63
2	100	95.24	100	95.00	100	100	97.44	97.56	100
3	69.23	83.33	78,57	75.00	83.33	91,67	72.00	83.33	84,62
4	73.53	75.76	100	100	100	96	84.75	86.21	97,98
5	88.26	93.75	93,75	100	100	100	93.75	96.77	96,77
6	47.62	45.46	63,64	55.56	23.81	66,67	51.28	31.25	65,11
7	91.30	95.65	100	87.50	91.67	95,65	89.36	93.62	97,78
8	95.46	95.24	95,65	95.46	90.91	100	95.46	93.02	97,78
9	100	100	100	100	96.30	100	100	98.11	100
10	92.59	100	79,31	39.68	29.63	85,19	55.56	45.71	82,14

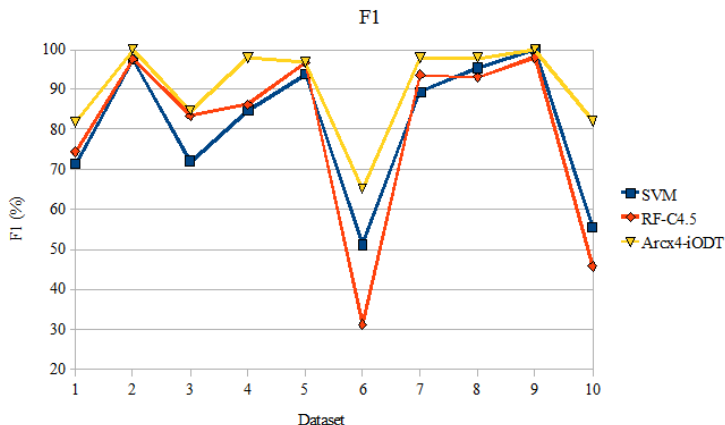
So sánh kết quả theo tiêu chí Recall

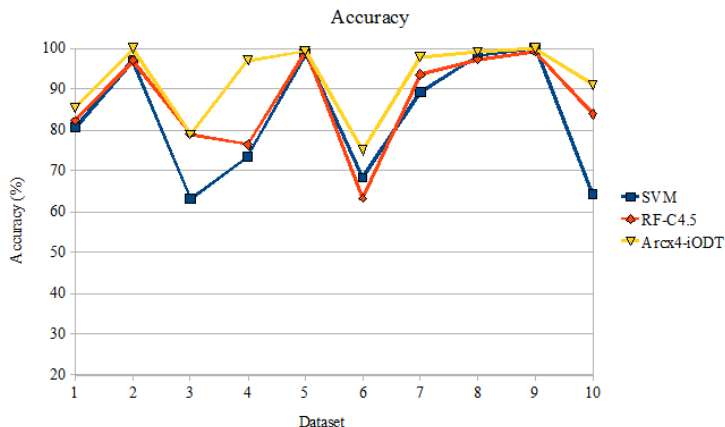
So sánh kết quả theo tiêu chí Precision

So sánh kết quả theo tiêu chí F1

So sánh kết quả theo tiêu chí Accuracy

Kết luận

Giải thuật học mới ArcX4-iODT

- ▶ xây dựng tuần tự tập cây ngẫu nhiên xiên phân
- ▶ siêu phẳng phân hoạch tối ưu SVM
- ▶ xây dựng cây tập trung vào khắc phục lỗi từ các mô hình xây dựng trước đó
- ▶ điều khiển độ phức tạp : độ sâu cây, SVM
- ▶ xử lý dữ liệu số chiều lớn, khả năng chịu đựng nhiễu
- ▶ kết quả phân lớp 10 tập dữ liệu gen
- ▶ ArcX4-iODT chính xác hơn RF-C4.5 và SVM

Hướng phát triển²

Tiếp tục nghiên cứu

- ▶ phân lớp đa lớp, hồi quy
- ▶ cung cấp thêm kết quả thực nghiệm
- ▶ so sánh với các giải thuật phân lớp khác

Cám ơn & câu hỏi thảo luận .....

